

Göta hovrätt

RH 2012:39

Målnummer:	ÖÅ1559-11	Avdelning:	3
Avgörandedatum:	2012-02-22		
Rubrik:	Enkelt bolag har ansetts bildat genom konkludent handlande och har ansetts trätt i likvidation i samband med att verksamheten upphört.		
Lagrum:	1 kap. 3 §, 2 kap. 24 §, 25 § och 37 § samt 4 kap 7 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 2005 s. 276• NJA 1939 s. 449		

Se även artikel -
Enkelt bolag -
en samman-
fattning

Välj under fliken
Sök, Kategorin,
enkelt bolag.

REFERAT

Örebro tingsrätt

A-L.H. ansökte vid tingsrätten om förordnande av likvidator för att likvidera det enkla bolag som hon tidigare drivit med V.S. V.S. bestred att han och A-L.H. haft ett enkelt bolag ihop och gjorde gällande att han bedrivit verksamheten i form av enskild firma. Efter försäljning hade han avvecklat den enskilda firman och verksamheten hade upphört. Eftersom det inte fanns något att likvidera bestreds att likvidator skulle utses.

A-L.H. förelades att inkomma med uppgift som visade hennes behörighet att inleda ärendet vid tingsrätten liksom vilken grund och vid vilken tidpunkt hon ansåg att det enkla bolaget trätt i likvidation.

A-L.H. gjorde därvid gällande att det enkla bolaget inte trätt i likvidation utan att V.S. överlätit tillgångarna i deras enkla bolag och att han därvid inte delat verksamhetens överskott med henne. Hon ingav vidare deklarerationer och skattebesked för kalenderåren 2000-2008, V.S.:s deklareration för kalenderåret 2001 och arbetsintyg för att visa sin behörighet i ärendet.

Tingsrätten (rådmannen Carina Aspelin) lämnade i beslut den 13 maj 2011 A-L.H:s begäran om förordnande av likvidator utan bifall och anförde följande.

SKÄL

Enligt 4 kap 7 § andra stycket lagen om handelsbolag och enkla bolag (1980:1102) (HBL) gäller i fråga om likvidation av enkla bolag i tillämpliga delar reglerna om handelsbolag i 2 kap HBL.

Av 2 kap. 24 § andra stycket HBL framgår att om ett bolagsavtal slutits för obestämd tid, kan en bolagsman säga upp avtalet när som helst. Bolaget ska då träda i likvidation sex månader efter uppsägningen, om inte annan uppsägningstid har avtalats. Vidare framgår av 2 kap. 25 § HBL att på begäran av en bolagsman ska ett bolag genast träda i likvidation, om någon annan bolagsman väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt bolagsavtalet eller om det annars finns en viktig grund för bolagets upplösning.

Av 2 kap. 37 § HBL framgår att domstol på ansökan av en bolagsman får förordna att likvidationen ska verkställas av en likvidator om det är sannolikt att likvidationen oskäligt uppehålls eller annars utförs på sådant sätt att en bolagsmans rätt därigenom äventyras.

En förutsättning för att ett förordnande av likvidator ska komma i fråga är att bolaget trätt i likvidation (jfr NJA 2005 s. 276). A-L.H. har inte gjort gällande att bolaget trätt i likvidation och inte heller på vilken grund likvidation av bolaget skulle kunna ske varför det saknas förutsättningar att förordna en likvidator. Mot bakgrund av detta föreligger inte skäl att pröva A-L.H:s behörighet.

Göta hovrätt

A-L.H. överklagade tingsrättens beslut och yrkade att likvidator skulle förordnas för att likvidera det enkla bolag som hon och V.S. drivit tillsammans samt att målet skulle återförvisas till tingsrätten för utseende av likvidator. V.S. motsatte sig att tingsrättens beslut skulle ändras.

Hovrätten (hovrättsråden Carl-Gustav Ohlson och Hans Träff, referent, samt tf. hovrättsassessorn Henrik Månsson) anförde i beslut den 22 februari 2012 följande.

HOVRÄTTENS SKÄL

A-L.H. har åberopat samma omständigheter och grunder som vid tingsrätten med följande tillägg och förtydliganden: I första hand görs det gällande att bolagsavtalet sagts upp när affären såldes den 23 augusti 2008. Därigenom upphörde också den näringsverksamhet som hon bedrev tillsammans med V.S. I andra hand påstås att bolagsavtalet sagts upp i samband med den korrespondens som fördes mellan A-L.H:s ombud och V.S.. I annat fall görs det gällande att bolagsavtalet sagts upp genom att A-L.H. lämnade in ansökan om förordnande av likvidator till tingsrätten. I vart fall påstås det att bolagsavtalet har sagts upp på grund av att V.S. väsentligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt bolagsavtalet dels genom att sälja bolagets tillgångar utan att redovisa resultatet av försäljningen för henne och genom att behålla överskottet från denna, dels genom att endast låta henne ta del av en sammanställning av verksamhetens räkenskaper och inte tillåta henne att granska de faktiska räkenskaperna.

V.S. har i allt väsentligt åberopat samma omständigheter och grunder som vid tingsrätten.

I hovrätten har A-L.H. - som det får uppfattas - åberopat samma bevisning som vid tingsrätten nämligen A-L.H:s inlämnade deklARATIONER och skattebesked för kalenderåren 2000 - 2008, V.S:s deklARATION för kalenderår 2001 samt ett arbetsintyg.

V.S. har i hovrätten utöver den bevisning som han åberopade vid tingsrätten, en verifikatsammanställning, även åberopat ett utdrag avseende avregistrering av inteckningsbrevshavare, kopia av hans körkort samt ljudinspelning från ett sammanträde i juni 2010.

Hovrätten gör följande bedömning

Är det fråga om ett enkelt bolag?

Enligt 1 kap. 3 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag (HBL) föreligger ett enkelt bolag om två eller flera har avtalat att utöva näringsverksamhet i bolag utan att handelsbolag föreligger. Det saknas ett uttryckligt formkrav för avtal om enkelt bolag och ett sådant avtal kan exempelvis träffas genom konkludent handlande (se Stefan Lindskog, Lagen om handelsbolag och enkla bolag, En kommentar, 2 uppl., 2010, s. 40 och 101).

A-L.H. har gjort gällande att parterna har drivit en spel- och tobaksaffär i form av ett enkelt bolag. V.S. har å andra sidan hävdat att han har drivit verksamheten i enskild firma och att A-L.H. har varit anställd hos honom.

Av de deklARATIONER som A-L.H. har åberopat framgår att både hon och V.S. har deklarerat sina inkomster från verksamheten som inkomster av näringsverksamhet.

I det åberopade arbetsintyget, som är daterat den 29 juni 2008, anges att A-L.H. "har som medhjälparen till mig drivit Tobakshopen under åren 2000-03-27 t.o.m. 2008-06-29 (då butiken bytte ägare)". V.S. har gjort gällande att hans namnteckning på arbetsintyget är förfalskad. Det förhållandet att både han och A-L.H. har deklarerat sina inkomster från verksamheten som inkomster av näringsverksamhet och att verksamheten skulle upphöra talar emellertid för att intyget är äkta. I målet har V.S. inte åberopat någon omständighet eller utredning som skulle ge vid handen att A-L.H. har varit anställd hos honom, något som rimligen hade varit förhållandevis lätt att göra. Vid en samlad bedömning finner hovrätten det därför övervägande sannolikt att

det är V.S. som har undertecknat handlingen. Denna får därför godtas som ett arbetsintyg som utfärdats av V.S. Av arbetsintyget får sålunda anses framgå att A-L.H. har drivit verksamheten tillsammans med V.S. under den angivna perioden, den 27 mars 2000 till och med den 29 juni 2008, dvs. fram till dess att butiken bytte ägare.

Av nu angivna skäl finner hovrätten det visat att ett avtal om enkelt bolag har ingåtts mellan parterna genom i vart fall ett konkludent handlande. Eftersom det inte framkommit något som tyder på att parterna avtalat om att samarbetet skulle vara under en viss tid, får avtalet anses ha ingåtts för obestämd tid. A-L.H. är som bolagsman behörig att ansöka om att likvidator ska förordnas.

Har bolaget trätt i likvidation?

En förutsättning för att likvidator ska utses är att bolaget har trätt i likvidation. Till skillnad från de i aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar angivna likvidationsgrunderna sätts enkelt bolag eller handelsbolag inte i likvidation genom beslut av rätten. I stället medför uppkommen likvidationsgrund att bolaget automatiskt går i likvidation (jfr Svante Johansson, Svensk associationsrätt i huvuddrag, 10 uppl., 2011, s. 341).

Twist råder inte om att parterna under sommaren 2008 var överens om att försälja verksamheten, vilket också gjordes, och att verksamheten därefter upphört. Härigenom får det enkla bolaget anses ha trätt i likvidation.

Ska likvidator förordnas?

Av utredningen i målet framgår att V.S. inte vill medverka till att en likvidation genomförs. I sådant fall får domstol enligt 2 kap. 37 § och 4 kap. 7 § HBL på ansökan av bolagsman förordna att likvidationen ska verkställas av en eller flera likvidatorer som utses av domstol.

På ansökan av A-L.H. ska därför en likvidator utses av domstolen. Det får ankomma på tingsrätten att utse en lämplig person till likvidator i bolaget.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten ändrar tingsrättens beslut och förordnar att likvidation i det bolag som A-L.H. och V.S. bedrivit tillsammans ska verkställas av en likvidator som utses av domstol.

Det ankommer på tingsrätten att efter målets återupptagande förordna lämplig person till likvidator i bolaget.

Hovrättens beslut meddelat: den 22 februari 2012.

Mål nr: ÖÅ 1559-11.

Lagrum: 1 kap. 3 §, 2 kap. 24, 25 och 37 §§ samt 4 kap 7 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Rättsfall: NJA 2005 s. 276; NJA 1939 s. 449.

Litteratur: Svante Johansson, Svensk associationsrätt i huvuddrag, 10 uppl. 2011, s. 341; Håkan Nial, Om handelsbolag och enkla bolag, 3 uppl. 1992, s. 251 ff, s. 399 ff; Stefan Lindskog, Lagen om handelsbolag och enkla bolag, 2 uppl. 2010, s. 40 och 101, s. 771 ff.

Sökord: Enkelt bolag; Likvidation

Litteratur: Svante Johansson, Svensk associationsrätt i huvuddrag, 10 uppl. 2011, s. 341; Håkan Nial, Om handelsbolag och enkla bolag, 3 uppl. 1992, s. 251 ff, s. 399 ff; Stefan Lindskog, Lagen om handelsbolag och enkla bolag, 2 uppl. 2010, s. 40 och 101, s. 771 ff.
